

Sverok
SPELHOBBYFÖRBUNDET

SVEROKS UPPFÖRANDEKOD FÖR LAJVFÖRENINGAR

FRAMTAGEN I SAMRÅD MED
SVEROKANSLUTNA LAJVFÖRENINGAR

Sveroks uppförandekod för lajvföreningar

Redaktör: Charlotte Brolin och Anna Erlandsson

Layout: Gill Edgar och Marlene Broman

Framtagen 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

● FÖRORD	4
● CHECKLISTA FÖR ARRANGÖRER	6
● EXEMPEL PÅ VÄRDEGRUND	8
● EXEMPEL PÅ LIKABEHANDLINGSPOLICY	9
● EXEMPEL PÅ HANTERINGSPLAN	10
● TRYGGHETSVÄRDAR PÅ LAJV	15
● BILAGA: TIPSLISTAN OM TRANS PÅ LAJV	17

FÖRORD

Denna uppförandekod har fokus på hur lajvföreningar och lajvarrangörer kan hantera spelare som utsätter andra spelare för fara och obehag, med huvudfokus på sexism, sexuella övergrepp och diskriminering.

Syftet är att bidra till att skapa en säkrare lajvkultur.

Viktigt att notera att Sveroks uppförandekod är skriven utifrån högsta nivån, alltså för ett större lajvarrangemang. Det är helt fritt att skala ned eller uppåt för att anpassa till sitt eget arrangemang.

Kom ihåg att dessa dokument är inte tänkta som ett krav för alla föreningar att anta. Dessa är framtagna som exempel för att uppmuntra lajvföreningar att ta fram egna versioner av en värdegrund, en likabehandlingspolicy, en kort checklista för trygga arrangemang samt en hanteringsplan för hur man ska hantera personer som bryter mot värdegrund och övriga policys.

Det är alltså välkommet att använda alla dokumenten Sverok tagit fram, att använda dem som inspiration för att skriva helt egna eller att skriva om dem så att det passar ens egen förening.

För mer information och läsning om hur din förening kan arbeta med likabehandling, besök <http://tankebanken.se/>

CHECKLISTA FÖR ARRANGÖRER

Vad arrangörer bör tänka på för att skapa ett tryggare lajv

- Ha en plats som alltid är bemannad som deltagarna kan vända sig till när det gäller skador och andra händelser. En sådan plats kan till exempel vara ett sjukvårdstält, incheckning eller uppehållsplats för arrangör. Det är bra om det är samma plats för denna samlingspunkt under hela arrangemanget.
- Föra skriftlig dokumentation över tillbud som uppkommer på lajvet.
- Ha trygghetsvårdar, gärna av flera könstillhörigheter, som kan hantera olika typer av övergrepp och som kan vidta åtgärder vid olika typer av inträffade händelser.
- Erbjud extra sovplatser med sovutrustning för de som fryser och saknar sovplatser.
- Ha en bil som kan användas som sjuktransport redo och se till att det finns förare till detta fordon.
- Setillatthakoll på vilken som är närmaste sjukvårdsinrättning och vilka öppetider som gäller. Underrätta också räddningstjänst om att det pågår lajv och vart ni håller till.
- Ha en beredskap för hur man ska göra om en skarp skada skulle uppstå.
- Se till att det finns möjlighet att kontakta omvärlden.
- Ha en utskrivna lista över deltagarnas kontaktpersoner. Alla arrangörer bör känna till vart denna ligger. Detta för att kunna kontakta rätt person om något skulle ske.

- Under hela arrangemanget bör det finnas minst en ansvarig person som kan nås av samtliga deltagare vid behov. Denna/dessa personen/personerna ska även vara nykter under tiden hen är ansvarig.
- Var noga med att på hemsida och vid samlingar tydligt föra fram viktig information. Det ska vara allmänt känt vilka som är sjukvårdsansvariga och vilka som är trygghetsvärdar. Det ska visas på lajvet var de trygga sovplatserna finns.

EXEMPEL PÅ VÄRDEGRUND

- Vi vill att alla ska kunna känna sig säkra och rättvist behandlade på våra arrangemang och annan föreningsverksamhet. Därför har vi skapat en värdegrund som behandlar hur vi vill att vår verksamhet ska se ut.
- Vi vill vara en öppen förening både för nya och befintliga medlemmar. Det ska vara lätt att börja delta i föreningens verksamhet och att engagera sig i föreningens demokratiska processer.
- Respektera att alla inte har samma åsikter i olika frågor.
- Respektera varandras gränser. Det gäller både psykiskt och fysiskt. Ett nej betyder ett nej och allt utom ett ja är ett nej. Vid minsta osäkerhet - fråga och försäkra dig om att allt är okej.
- Ta ansvar för dina handlingar.
- Vi vill främja mångfald i vår förening och strävar efter en öppenhet inför våra olikheter.
- Genom att lyssna på varandra vill vi skapa en trygg plats där alla kan utöva sin hobby.

EXEMPEL PÅ LIKABEHANDLINGSPOLICY

Inledning

- Detta är föreningen _____ policy för likabehandling. Denna policy gäller för föreningens alla medlemmar i samband med arrangemang som arrangeras av föreningen eller av andra aktörer under föreningens namn.
- Policyn gäller även på föreningens digitala samlingsplatser.
- Som medlem i föreningen _____ och som deltagare på de arrangemang som arrangeras så förbinder du som deltagare dig till att följa policyn.
- Föreningen ska arbeta aktivt mot diskriminering som riktar sig mot kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning.

Praktiskt innebär detta

- Att bild- och textmaterial som föreningen distribuerar ut på hemsidan och i övriga föreningskanaler ska visa på mångfald och bredd.
- Att ingen person ska hindras att spela en roll pga ovan nämnda diskrimineringsgrunder.
- Att i de fall då arrangörsgupper aktivt rekryterar eller tillsätter roller ska mångfald prioriteras.
- Att de som vill arrangera lajv inom föreningen, oavsett om det är enskilda personer, föreningar eller arrangörsgupper, måste skriva på att de följer föreningens likabehandlingspolicy. Detta är ett krav för att arrangemanget ska få anordnas i föreningens namn och ta del av föreningens resurser.

EXEMPEL PÅ HANTERINGSPLAN

Exempel på hanteringsplan för hur föreningar ska hantera personersombryter mot värdegrund och likabehandlingspolicy:

Inledning

Denna hanteringsplan är utformad i två steg, där steg ett riktar sig till arrangörer som hanterar på plats och steg två riktar sig mot föreningens styrelse för att hantera på lång sikt. Denna hanteringsplan riktar sig främst mot allvarliga händelser, men delar kan och bör appliceras även på mindre allvarliga händelser.

Viktigt att komma ihåg är att styrelse och arrangörer kan mycket väl vara samma personer.

STEG ETT - ARRANGÖRER PÅ PLATS

Inledning

När det går illa på ett lajvarrangemang, när det sker en olycka eller när det händer ett övergrepp är det viktigt att arrangör/arrangörsgrupp agerar snabbt och effektivt.

Ledorden som det är bra att kan ha med sig är: Lyssna- stötta- agera.

Var närvarande genom hela processen, ta det på allvar och visa aktivt den person som råkat illa ut att arrangör/arrangörsgrupp tror hen.

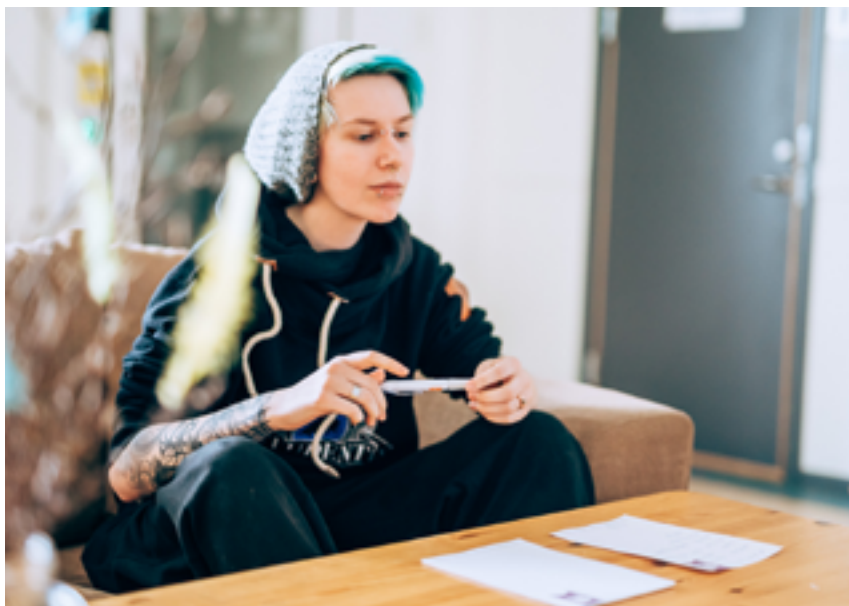
Hanteringsprocess

- Se till att stötta och ta hand om personen som råkat illa ut. Alla reagerar olika, se till att fråga och lyssna vad hen behöver.
- Se till att dokumentera så många sidor av händelsen som möjligt och få en så tydlig bild av vad som hänt, även från eventuella vittnen. Det kommer vara ett stöd både för er i fortsatt ärendehantering men även viktigt om det blir en fortsatt rättsprocess.
- Se till att personen får hjälp av trygghetsvärdar/sjukvårdare. Viktigt här är att personen känner sig trygg och inte lämnas ensam.
- Se till att en arrangör håller regelbunden kontakt med personen om hur hen mår och vad som behövs göras.
- Se till att ha koll på hur personen som råkat illa ut tar sig hem. Ha gärna telefonkontakt med personen efter lajvet för uppföljning.
- Se till att det direkt inleds kommunikation mellan den/de som betett sig illa och arrangören.
- I en konflikt kan det hända att båda parterna gjort övertramp. Var därför försiktig med att välja sida utan försök att vara objektiv i lyssnande och hantering men samtidigt ge alla inblandade det stöd de behöver.
- Om nödvändigt, avhys personen/personerna som betett sig illa från lajvområdet.
- Efter lajvet- överlämna information om policybrott till styrelsen.

Viktigt att tänka på

- Om en person råkat illa ut på ditt lajv kan det ibland vara så att hen inte kan säga vad som behövs göras mot den som gjort hen illa. Då ligger det på dig som arrangör att fatta beslut om vad som behövs göras. Viktigt här är att alltid tänka på att trygghet och säkerhet för deltagarna ska gå först. Kom ihåg, det är inget fel i att avhysa personer från sitt lajv om du tror att de utgör ett hot mot andra deltagare.
- Om ett övergrepp har skett på ditt lajv så bör utgångsläget vara att detta polisanmäls. Om den drabbade inte vill detta så bör dennes önskan stå överst. Det ligger på dig som arrangör att både respektera detta men ändå påpeka att det är viktigt att personens berättelse dokumenteras med datum, tid och att namn på eventuella vittnen. Detta för att underlätta ifall personen skulle vilja göra en polisanmälan senare.

Om det är en minderårig som har råkat illa ut bör dennes vårdnadshavare underrättas om vad som skett så långt det går. Ni kan också överväga att ha rapporteringsplikt när det gäller minderåriga.

STEG TVÅ - FÖRENINGENS STYRELSE

Inledning

Föreningens styrelse har till ansvar att se till att den hanteringsprocess som arrangörerna startat på plats följs upp och att den som betett sig illa få ta konsekvenserna av sitt handlande. Det är viktigt att styrelsen agerar snabbt för att processen inte ska dra ut på tiden. En utdragen process skapar mycket oro för den som drabbats vilket är onödigt. Tänk även på att sätta säkerhet och trygghet först.

Kom ihåg, en styrelse bestämmer enligt föreningens policy om vad som ska göras.

- Snabbt följa upp de händelser som arrangörer berättar om från lajv rörande policybrott.
- Ta kontakt med offret om möjligt, utse gärna en kontaktperson från styrelsen. Få hens berättelse korrekt från början.
- Ta kontakt med förövare och underätta om att hens agerande tittas på av styrelsen.
- Ta reda på om personen förstår vad hen gjort och inser allvaret i sitt agerande. Styrelsen fattar ett beslut om vad som ska bli konsekvensen för personen som har betett sig illa. Konsekvensen på agerandet måste bedömas från situation till situation, här nedan är några exempel:
 - Ge personen en varning
 - Tillåt inte personen att spela ledande roller
 - Tillåt inte personen att ha vissa ansvar
 - Porta personen från kommande lajv under en bestämd tid
 - Porta personen från kommande lajv och stäng av personen från föreningen

Att tänka på

- Ibland är det så att arrangörerna för lajvet inte kan lämna ut namnet på offret pga av att hen vill vara anonym. Respektera detta i så fall.
- Det är bra att styrelsen kontaktar offret, både av empatiska skäl samt för att visa att man tar hens berättelse och upplevelse på allvar.
- Säkerheten och tryggheten för lajvdeltagarna ska alltid gå först. En person som har betett sig illa mot andra deltagare bör få en varning i första hand och i andra hand portas under en bestämd tid.
- Tänk på att de personer som betar sig illa är vanliga människor och de behöver också hjälp och stöttning.
- Om det skulle komma till er kännedom att någon som närvarar på föreningens arrangemang/verksamhet har begått övertramp i form av sexuella övergrepp eller fysiska övergrepp mot en annan person utanför er förening eller ert arrangemang så kan ni ta upp till diskussion vilka konsekvenser eller regler som kan gälla. Ni kan till exempel välja att ge den personen restriktioner under arrangemanget eller neka den personen tillträde till er förening eller till ert arrangemang. Det ni kan göra då är att hänvisa till att ni värnar om säkerheten för era medlemmar.

Viktigt att understryka är att det är strängt förbjudet enligt Personuppgiftslagen (GDPR) att föra listor över problematiska personer. Sverok står inte på något sätt bakom eller stöttar en sådan form av listning.

Exempel på arbetsprocess för att ta fram ovanstående dokument (likabehandlingspolicy, värdegrund samt hanteringsplan)

- Föreningens styrelse bör ha ansvar för att se till att en projektgrupp bestående av intresserade från föreningen tillsätts.
- Projektgruppen kan tas fram på olika sätt men viktigt är att alla föreningens medlemmar känner till att det pågår ett arbete och därmed har möjlighet att anmäla intresse till att vara med i arbetet.
- En projektgrupp bör dock inte vara för stor. Fem personer är ofta lagom, för många gör att arbetet blir svårjobbat
- Styrelsen bör till projektgruppen lämna tydliga riktlinjer om vad som bör vara med i policyn och när den ska vara klar samt se till att projektgruppen har en kontaktperson i styrelsen.
- Projektgruppen tar fram ett förslag till styrelsen för koll och godkännande. Innan en policy antas bör den skickas på remiss till föreningens medlemmar så de har chansen att komma med synpunkter.

TRYGGHETSVÄRDAR PÅ LAJV

Vad är en trygghetsvärd?

En trygghetsvärd är en eller flera person utsedda av lajvets arrangörer att agera under den tid som lajvet pågår. Deras funktion är att agera och fungera som en part där deltagarna kan vända sig till när de upplever otrygghet och diskriminering som riktar sig mot kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religiös tillhörighet, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning.

Trygghetsvärdar är inte samma sak som sjukvårdare på lajv. Sjukvårdare har hand om fysiska skador medans tanken med trygghetsvärdar är att de ska finnas som en hjälp för deltagare som hamnat i obehagliga situationer eller råkat ut för obehagliga personer.

EXEMPEL PÅ ARBETSBESKRIVNING FÖR TRYGGHETSVÄRD

Trygghetsvärden/värdarna har till uppgift att under den tiden lajvet pågår:

- Agera stödjande när deltagare upplever otrygghet
- Hjälpa arrangörer att upprätthålla arrangemangets uppförandekod
- Fungera som en tredje "neutral" part på lajvet som deltagarna kan vända sig till
- Hjälpa till med trygga sovplatser

Trygghetsvärden skall inte:

- Agera sjukvårdare för fysiska åkommor
- Fatta beslut som är arrangörens ansvar

Vad som är bra att tänka på angående trygghetsvärdar

- Trygghetsvärdarna ska ha arrangörernas förtroende och presenteras tydligt innan lajvet, gärna både på forum/ facebookgrupp och även på plats innan lajvet.
- Det är arrangörerna som bestämmer vad som är trygghetsvärdarens funktion och uppgifter på lajvet. Det är arrangörernas ansvar att se till att trygghetsvärdarna fått en tydlig arbetsbeskrivning över vad som är deras uppgift och mandat på lajvet. Det är även arrangörernas ansvar att hålla en genomgång med trygghetsvärdarna innan lajvet och en genomgång
- Se till att trygghetsvärdarna inte är arrangörer eller är offsjukvårdare på lajvet. Detta för att det ska vara tydligt att de bara har en funktion på lajvet.
- Trygghetsvärdarnas uppgifter ska vara tydligt presenterade innan lajvet. Det ska vara klart och tydligt vad som är arrangörernas ansvar och vad som är trygghetsvärdarnas.
- Det ska vara klart för deltagarna vad som är trygghetsvärdarnas uppgift.
- Trygghetsvärdarna ska kunna vara tillgängliga för deltagarna under hela lajvet och vara beredda att bryta sina roller snabbt.

Vad innebär en trygg sovplats?

Som arrangör kan det vara bra att erbjuda trygga sovplatser till deltagarna. En trygg sovplats innebär att det finns en eller flera sovplatser att tillgå under lajvet som är öppna för deltagare som fryser, som mår dåligt eller som bara vill byta sovplats. Dessa sovplatser bör ligga i tält, hus eller i anslutning till arrangörer eller trygghetsvärdar men också vara lugna sovplatser.

Det är arrangörernas ansvar att se till att dessa sovplatser utrustas med filtar och annan sovutrustning. Det är trygghetsvärdarnas ansvar att se till att deltagare får tillgång till de trygga sovplatserna och se till att de som behöver sova där har det lugnt.

BILAGA: TIPSLISTAN OM TRANS PÅ LAJV

På Prolog 2015 samlades 17 stycken lajvare med transefarenheter på utvecklingsforumet *Att lajva utanför könsnormerna*. Där skapade vi bland annat den här listan med grundläggande tips till dig som vill göra världen i allmänhet och lajv i synnerhet lite lättare för transpersoner.

På prolog 2016 hölls flera föreläsningar och seminarier som behandlade könstillhörighet och lajv. Listan har därefter kompletterats och bearbetats för att även ta med viktiga saker som kom upp under dessa.

Innehåll:

Vad är trans och cis?	1
Tips till vänner	2
Tips till arrangörer	3
Praktiska tips	3
Hur du designar anmälningsformulär	4
Hur du designar fiktion	4
Tack för att du tänker efter	5
För dig som vill veta mer eller har frågor:	6

Vad är trans och cis?

När du föddes så tittade en läkare på ditt könsorgan och gissade vilken könsidentitet du skulle trivas bäst med som vuxen, och så skrevs det könet upp som en bokstav i folkbokföringen. Om du hade en snippa fick du ett K. Och om du hade en snopp fick du ett M. (Om läkaren hade svårt att avgöra om du hade en snopp eller en snippa så var du intersexuell, det är en annan sak än trans och mycket vanligare än vad folk tror.)

Om du nu trivs med den könsidentitet läkaren skrev upp dig som så är du en cisperson, det är väldigt vanligt. Om läkaren gissade fel, och du känner dig obekvämt med den könsidentitet läkaren skrev upp dig som, då är du en transperson.

Det finns många sätt att vara trans på. Här är en liten lista med några exempel på vad transpersoner _kan_ vara. Om du väldigt starkt känner saker som det här kanske du är trans:

- Jag är en man, fast alla tror att jag är en kvinna.
- Jag vet inte om jag är kvinna eller man.
- Jag är varken man eller kvinna.
- Jag är både kvinna och man.
- Jag är man och tycker jättemycket om att klä mig i kvinnliga kläder.
- Det står M i folkbokföringen trots att jag är kvinna.
- Igår var jag man, idag är jag kvinna.
- Jag är en kvinna med snopp.
- Sorteringen "man eller kvinna" är dålig och fungerar inte på mig.
- Det står M i folkbokföringen och jag vill ha mjukare former på min kropp och större bröst.
- Det står K i folkbokföringen och jag vill hellre ha platt bröst och skägg.
- Jag vill byta min snippa mot en snopp.

En del transpersoner ändrar sina uttryck, så som klädstilar och kroppsspråk så det passar bättre med deras könsidentitet.

En del transpersoner väljer egna namn och pronomen, i stället för de som läkare och föräldrar har valt åt dem.

En del transpersoner rättar till sin kropp med mediciner och kirurgi så den passar med deras könsidentitet. De kan få den medicinska diagnosen transsexualism och hjälp av sjukvården.

En del transpersoner är varken man eller kvinna. De kan kalla sig för icke-binära.

En del transpersoner gör inga ändringar alls på utsidan.

Det finns alltså flera sätt att vara trans. Transsexualism är bara ett sätt. Det finns också personer som ser sig som mittemellan könen, som varken identifierar sig som "man" eller "kvinna", eller som både "man" och "kvinna". Alla dessa varianter är lika äkta och lika viktiga och räknas också som att vara trans. Transidentiteter är inte en klädstil eller en åsikt, det är en identitet.

Att vara cis eller trans handlar om hur du relaterar till din kropp, ditt eget jag och ditt liv i världen med andra människor. Det är för de flesta en väldigt viktig och central del av din identitet. Eftersom vår kultur är designad för cispersoner kan det vara väldigt jobbigt att vara trans.

Tips till vänner:

- Kolla med mig vilka av dessa punkter som jag vill ha hjälp med.
- Var många som hjälps åt och som backar upp mig.
- Spela upp mig som rätt kön.
- Spela upp min roll som rätt kön
- När du presenterar mig för en ny person, konstruera presentationen så att du använder mitt pronomen. T.ex. "Det här är Bill, han kommer att spela min bror på lajvet."
- Om någon gissar fel kön på mig så avbryt inte konversationen för att rätta dem, utan köna mig rätt i den fortsatta konversationen och använd mitt pronomen extra mycket och tydligt så att andra hör. Om någon envisas med att köna mig fel på flit så ta dem åt sidan och förklara att det inte är ok.
- Om någon gissar fel kön på min roll, köna rollen rätt extra mycket och tydligt utan att i övrigt göra en grej av det. Om någon envisas med att köna min roll fel, gå off och förklara att det inte är ok.
- Om du säger fel pronomen om mig eller min roll så gör inte en grej av det utan bara gör rätt nästa gång.
- Var uppmärksam och gå emellan, exempelvis genom att fysiskt placera dig emellan, ifall du märker att någon betar sig på ett påfluget, respektlöst eller besvärande sätt som gör att jag känner mig utsatt och obekvämt. T.ex. personer som inte förstår, missuppfattar med flit, eller frågar saker jag inte vill svara på. Det kan också behövas mot personer som sagt något dåligt och ångrat sig och nu kräver att jag ska lyssna på deras långa ursäkt och förlåta dem fast jag inte vill.
- Tro på mig när jag säger att något är fel och fråga om du får hjälpa till.
- Tro på mig när jag säger att du gör något fel och fråga vad du kan göra annorlunda.
- Om du misstänker att något är jobbigt, fråga om du får hjälpa till.
- Läs på och utbildad dig.
- Att prata trans – Låt det ske på mitt initiativ inte ditt! Anta inte att det alltid är ok att ta upp frågor kring min könsidentitet eller kropp. Låt mig avgöra när jag orkar och vill prata om det.
- Ta strider och skit så jag slipper, men ta inte mitt tolkningsföreträdare.
- Låt bli att skämta om kön, könsroller, kroppar, röst, pronomen osv riktat mot mig, oavsett hur välmenande du är eller hur mycket jag gör sådant.
- Låt bli att skämta om eller spela på kön, könsroller, röst, kroppar, pronomen osv riktat mot min roll, oavsett hur bra det skulle passa i fiktionen.
Det är alltså inte ok att spela på att "något inte verkar stämma". Tänk på att transpersoner möter förtryck för att de "inte stämmer" hela tiden, varje dag, i sitt off-liv. Många lajvar för att slippa just detta.
- Om du märker att andra lajvare börjar spela på att "något inte verkar stämma", ta dem då åt sidan och tala om att sådant spel inte är önskat.
- Ställ frågor till lajvarrangörer kring hur deras lajv hanterar kön och könsroller, både för deltagare och för rollen. Det hjälper mycket om dessa frågor inte bara lyfts av utsatta transpersoner utan även av andra.
- Dela upp frågor som behöver ställas till arrangörer inom kompisgänget. Då blir det uppenbart att vi är många som bryr oss, och jag slipper vara "den där jobbiga".
- Ge arrangörerna den här tipslistan.
- Välj lajv som är vettiga och var tydlig med att du väljer.
- Var tydlig med att du är en allierad.
- Om du är en person med status och inflytande i lajvcommunityn så är dina publika ställningstaganden ännu viktigare.

Tips till arrangörer:

- Berätta att det går bra att kontakta er med frågor eller problem som gäller trans.
- Se till att det verkligen ÄR möjligt att ta upp sådana problem med dig - lyssna och ta till dig. Var accepterande, och kom ihåg att tro på personen som tar upp ett problem. Det är ett problem för dem, oavsett om du kan förstå varför eller inte.
- Förutsätt att det kommer minst en transperson på alla lajv. Vi är fler än vad ni tror.
- Använd alltid det namn och pronomen som personen själv vill ha, även om det står någonting annat i hens papper. Det gäller även när personen själv inte hör.
- Om du hör någon annan säga fel kön eller pronomen om en person, hjälp dem säga rätt. Använd själv det pronomen som du vet att personen vill ha.
- Det kan vara känsligt att avslöja att en person är trans, så gör inte det om inte personen uttryckligen bitt dig om det.
Om du märker att någons personnummer verkar säga ett kön medan personen själv säger ett annat, lita på det som personen själv säger utan att berätta för andra vad det står i personnumret.
- Alla transpersoner är inte öppna med att de är trans. Det finns förmodligen fler transpersoner än du känner till. Det syns inte alltid utanpå vem som är trans. Man kan se väldigt "typiskt manlig" eller "typiskt kvinnlig" ut och ändå vara trans. Gissa inte vem som är eller inte är transperson.
- Out-a inte transpersonen. Skapa generella lösningar som funkar för alla hellre än tex en speciell toa bara för transpersoner.
- Skapa inte låtsasproblem. Tro på att jag kan avgöra själv vad som är ett problem för mig, och vad som inte är det. Insistera inte på att du vet bättre.
- Att prata trans med en transperson – fråga bara sådant som rör specifika åtgärder för ditt arrangemang. Att som transperson ständigt bli utfrågad om personliga saker kring ens liv och ens utsatthet är jobbigt. Fråga bara det du känner att du måste. Generella frågor är det bättre att du googlar.
- Det är väldigt jobbigt att få sitt kön och sin identitet missuppfattad. Det kallas för att bli felkönad. Transpersoner undviker ofta för situationer där sådant kan hända. Det är inte en liten grej. Det är också jobbigt att behöva förklara sig, t ex berätta VARFÖR man ser sig som en han/hon/hen. Det är en extra stressfaktor som vilar på många transpersoner - risken att bli missuppfattad, risken att någon tycker att ens kropp ser "fel" ut (t ex när man badar tillsammans), risken att behöva ta många jobbiga och personliga samtal om varför man är som man är. Hur kan du minska risken att detta händer på ditt lajv?

Praktiska tips:

- Låt deltagarna spela roller med vilket kön de vill.
- Acceptera inte att deltagare på ditt lajv felkönar andra personer. Om du hör någon använda fel pronomen, tala om det rätta eller använd rätt pronomen högt så att de hör. Om någon lajvare vägrar säga rätt pronomen, Ta dem åt sidan och förklara att det är allvarligt och att de faktiskt måste göra det. Var beredd att stå för ditt beslut - du tillåter inte diskriminering på ditt lajv.
- Skylda inte med kön. Toalettskyltar bör markera var det finns pissoarer respektive bås, snarare än vilka kön som förväntas gå till vilken plats. Jag och min kropp och min roll kanske inte kan komma överens om vilket av de två alternativen som är mest relevant för toalettbesöket.
- För badplatser och andra nakna tillfällen rekommenderar vi att ha dem öppna för alla för det mesta. Eftersom många människor behöver enkönade utrymmen för att känna sig bekväma och trygga är det också bra att avsätta några timmar per dygn som är "Enbart för kvinnor" eller "Enbart för män", men för transpersoner är det ofta väldigt exkluderande om samtliga badplatser *alltid* är segregerade.

- Tänk på logistik kring sovsalar, omklädningsrum, duschar, bastu mm. För transpersoner kan det behövas en lösning som gör att en inte måste ta av sig kläderna inför andra spelare. Ex avskärmningar eller speltekniska lösningar.
- Pronomenrundor kan användas i små grupper, sådana där namnrundor ändå hade använts. Komplettera då gärna rollens respektive spelarens namn med deras respektive pronomen.
- Vi avråder starkt från att använda pronomenrundor i större grupper. Dessa blir snarare ett sätt att märka ut och uppmärksamma om det finns transpersoner på lajvet vilket kan bli väldigt obehagligt för dessa personer.
- Använd däremot gärna namnskyltar inför lajvet där rollens, respektive spelarens, namn och pronomen framgår.
- Läs tipslistan för vänner och gör det som står där.

Hur du designar anmälningsformulär:

- Låt deltagarna spela roller med vilket kön de vill.
- Behöver du verkligen veta lajvarens kön?
Tänk efter noga vad du ska ha informationen till. Om du kommer fram till att det är viktigt, erbjud fler alternativ än "man" och "kvinna". Det bästa är att använda fritextfält. Tips: kom ihåg att juridiskt kön och personnummer inte behöver vara detsamma som personens off-kön.
- Om du tänkt kvotera deltagarplatserna efter off-kön så bygg ett system som fungerar även med fritexturtor.
- Skilj på spelarens kön och rollens kön.
- Fråga specifikt om rollens kön och pronomen, med alternativ som är relevanta för fiktionen. Har du inte specifika könsalternativ för din fiktion behöver du en fritextruta här också.
- Ifrågasätt inte hur jag har valt mina och rollens kön, även om du känner mig sedan tidigare. Min könsidentitet kan ha ändrats, mina preferenser för vilka roller jag vill spela kan ändras.
- Inte bara uttalade transpersoner vill och behöver få välja kön på sin roll. Lajv är ett sätt att utforska sin identitet. Viktigt för många att inte bli nekade. Är det verkligen viktigt för dig att neka?
- Om du verkligen är orolig för att en deltagare ska göra en buskiskomisk man-i-klämning, eller något liknande dumt, så prata mycket ödmjukt med personen om saken. Att driva med könsöverskridande identiteter är inte ok. Men det är heller inte ok att hindra någon från att utforska sin könsidentitet för att de inte är "bra nog" på att gestalta det kön de valt.

Hur du designar fiktion:

- Se till att din fiktion är tydlig och genomtänkt när det kommer till kön, könsroller/genus, sexualitet, och könsmaktsordning. Tänk igenom hur kön och familjebildning ska fungera. Vilka normer och tabun finns kring detta? Personer som är trans, bi, eller homo har alltid funnits. Hur funkar det i din kultur?¹
- Om du pysslar med lajv där "historiskt korrekt" är relevant så utbild dig om hur kön och könsroller *faktiskt* fungerade under den aktuella perioden i stället för att lita på populärkultur och traditioner från landet lajvien.
- Hur syns kön i din lajvsvärld?

¹ Det är faktiskt sant. Det har alltid funnits människor som dras till personer av samma kön, och det har alltid funnits människor med könsöverskridande identiteter. De har inte "uppfunnits" på 1900-talet. Och de har inte alltid varit förtryckta. Så även om du gör ett lajv som är historiskt inspirerat måste du fortfarande tänka igenom hur transidentiteter, homo- och bisexualitet ska fungera på ditt lajv. "HBTQ är inte historiskt korrekt" är inte historiskt korrekt.

Tydligt könade markörer och binära kön är komplicerat. Om klädedräkten för män skiljer sig från klädedräkten för kvinnor blir det lätt för andra att se vilket av dessa två kön en person spelar oavsett hur man ser ut i övrigt. Det är bra för transpersoner som riskerar att bli felkönade om andra lajvare måste gissa utifrån hur deras kropp ser ut eller hur deras röst låter.

Däremot kan det ge en illusion av att världen är enkel och binär med bara två kön. Det gör det svårt att för ickebinära eller könsöverskridande spelare och roller. Det kan bli jobbigt för människor som offlajv mär dåligt över att behöva passa in i en av endast två, för dem felaktiga, könsroller.

Fundera noga igenom hur din lajvkultur ska fungera, och vad poängen är med att den fungerar just så. Det finns ingen universallösning här, så tänk igenom hur du ska göra för att så många som möjligt ska kunna vara med och spela det kön som passar dem på just ditt lajv.

- Om det finns tydliga könsmarkörer på ditt lajv, så som kläder, yrken eller något annat, var då som arrangör tydlig med att de personer som väljer att bära en av dessa markörer SKALL spelas upp av alla som det kön denne har valt att markera sig som. Detta gäller oavsett hur spelaren ser ut i övrigt om inget annat tydligt har förmedlats innan lajvet.
- Var tydlig med att det inte är ok att spela på att "något inte verkar stämma". Tänk på att många transpersoner möter förtryck för att de "inte stämmer" hela tiden, varje dag, i sitt off-liv. Många lajvar för att slippa just detta.
- En fiktiv kultur som skiljer sig avsevärt från den som vi lajvare upplever off kräver mycket aktivt och medvetet arbete från arrangörer och deltagare. Patriarkat och normer kommer att följa med spelarna in i lajvet om det inte mycket aktivt motarbetas.
- Om du skriver "vårt lajv är jämställt" så förpliktar det till mycket arbete. Och vi blir jätteglada om du gör ett allvarligt försök! Men tro inte att det räcker att skriva dessa fyra ord på hemsidan för att spelarna ska klara av att agera på det i fiktionen.

Tack för att du tänker efter:

- Tro på mig om jag säger att något är ett problem.
- Fråga mig om det är något du kan hjälpa mig med.
- Anta inte att du vet vilka personer som är trans och vilka som inte är det.
- Uppmana deltagare att vara uppmärksamma på hur spelaren och spelarens vänner könar en roll och vilka pronomen som används.
- Fundera kring könade utrymmen som badplatser, toaletter, omklädningsrum och sovsalar.
- Gör det som står i listan riktad till vänner.
- Om du känner dig osäker på något, läs på* eller fråga en lajvare med transerfarenhet om hen kan tänka sig att hjälpa dig. Ha dock förståelse för om personen inte vill det.
- Var medveten om att transpersoners erfarenheter och behov kan skilja sig mycket åt, och att inte alla åtgärder (inte heller de i det här dokumentet) fungerar för eller är viktiga för alla. Vi är ingen homogen grupp. Ibland behöver du stötta oss på ett sätt, ibland på ett annat. Fråga dina deltagare, och lyssna på dem!

(*se nedan)

För dig som vill veta mer eller har frågor:

Om du vill läsa mer om transfrågor kan du hitta bra information på dessa sidor:

- <http://www.transformering.se> (RFSL Ungdoms sajt om trans och könsidentitet)
- <http://transformering.se/vad-ar-trans/ordlista> (enkel genomgång av olika begrepp)"
- <http://www.transrelevans.se/>
- <http://www.transwhat.org/>
- <https://transtrams.wordpress.com/> (#humblebrag)
- <http://www.assignedmale.com/>

Du kan också höra av dig till en av våra kontaktpersoner i facebookgruppen Translajvare om det är något du vill ha råd eller vägledning om.

Kontakta gärna någon av oss via Facebook så kan vi också vidarebefordra frågor till gruppen.

Anders Wänn
Charlie Charlotta Haldén
John Barkestedt
Samuel Sjöberg